

Nekaj pripomb k Vidalijevi knjigi

Prav ob zaključku preteklega leta je Dnevnik, v katerem nekdanji leader tržaške KPI Vittorio Vidali opisuje svoje vtise z XX. kongresa sovjetske komunistične partije, povzročil nekaj polemik. Svoje nezadovoljstvo z nekaterimi trditvami je že izrazil jugoslovanski tisk; iz drugih virov pa zvemo, da se je o knjigi razpravljalo tudi v partijskih celicah tržaškega mesta in da je bila diskusija včasih zelo ostra. Ker se dogodki v zvezi s kominformovsko obsodbo Jugoslovanske partije v veliki meri tičejo tudi tržaških Slovencev, katerim je takratni spor povzročil nepopravljivo škodo, ne bo odveč, če tudi na tem mestu kaj pripomnimo.

Nič ni čudno, če Vidali imenuje osvoboditev Trsta izpod nacistične oblasti »jugoslovanska okupacija«. Kot pripadnik stranke, ki ni niti v času najhujšega fašističnega pritiska priznavala Slovencev Julijske krajine pravice do odcepitve in priključitve k svoji narodni državi (Slovenci, ki so v konfinaciji prišli v stik z italijanskimi komunisti, znajo o tem marsikaj povedati) ni mogel tega dogodka drugače označiti. Vsa poznejša njegova dejanja in izjave potrjujejo, da je bil vedno tega mnenja in je, kakor je razvidno iz omenjene knjige, tudi še danes. Da se ni v tem pogledu prav nič spremenilo, potrjuje tudi izjava, ki jo je prav v preteklem letu dal na Opčinah senator Terracini in se izognil jasnemu odgovoru o »problemu«
cane B.

Treba pa je priznati Vidaliju določeno doslednost in logiko. N.p.r. tam, kjer se vprašuje, kakšno pravico imajo blatiti Stalina ljudje, ki so z njim sodelovali dvajset let. Ni mogoče verjeti, da niso nič vedeli. Pravilno ugotavlja, da se s smrtjo obtoženca preiskava in proces arhivira; proces ima smisel in je možen le proti živim. Preiskava bi bila logična le proti tistim, ki so s Stalinom sodelovali dvajset let in ki ga sedaj na kongresu obtožujejo. Tu je vredno pripomniti, da so Stalina pokopali z vsemi častmi in so si upali obsoditi njegova dejanja šele potem, ko je razpadanje trupa že dobro napredovalo...

Obsodili so tudi kult osebnosti. Pravilno pripominja Vidali, da kult osebnosti ustvarjajo stremuhi in prilizovalci, ne pa objekt tega kulta, Tudi tu lahko rečemo, da so obsodili tak kult prav tisti, ki so ga prakticirali dvajset let.

Da se pa tudi po XX. kongresu v bistvu ni nič spremenilo, dokazuje tankovska intervencija na Madžarskem (Hruščev) in okupacija Češkoslovaške leta 1968 (Brežnjev). Lahko bi še omenili imenitno iznajd U. VRABEC

(Dalje na 4. strani)

S pesimizmom ni mogoče ničesar rešiti

Današnji človek je podvržen masovni psihozi. Še pred kakšnim letom bi bili zelo redki — zdeli so se pravi čudaki — tisti, ki niso podlegali masovni sugestiji o potrošniški družbi, da je treba neprestano in čim več zaslužiti in v skladu s tem čimveč poročiti. Kdor je imel več kot dve ali tri leta isti avto, bi bil moral dobiti po splošni miselnosti tistih dni kompleks manjvrednosti, in čimveč kilometrov je kdo prevozil med nedeljskim »oddihom«, čimveč časa so preždeli on in njegova družina vključeni v avtu in čimveč porabili bencina in čimveč poročili po raznih gostilnah na tej in oni strani meja »kjer se dobro je«, tembolj so se bahali s tem. Trošiti, kazati svoje bogastvo in se ponášati s tem, kaj zmoremo — seveda ne pred davkarijo — je bilo moda, je bilo »nobel«, je bilo družabno. Kdor ni delal tako, je bil nezanimiv, nedružaben, pustež, čudak.

Danes podlega povprečni — isti — človek nasprotni modi: modi pesimizma. Danes je modno govoriti o gospodarski in politični krizi, o neizogibnih katastrofah, o poskusih državnih udarov, o neučinkovitosti demokratičnih strank in vladavin, da bi rešile razne bistvene gospodarske in socialne probleme. Danes so bele vrane tisti, ki ne podlegajo tej blodni miselnosti, ki se kar naslaja ob slikanju apokaliptičnih katastrof na kratki rok: zaradi podražitve petroleja, zaradi inflacije, zaradi »črnih in rdečih zarot«, itd.

Toda konec tistega, kar lahko imenujemo naš svet, svet zahodne oziroma evropsko-ameriške omike, demokracije in učinkovitega gospodarstva ter resničnih socialnih reform, le še ni tako blizu, kot mislijo taki nesamostojni misleči ljudje. Ta svet je plod dolgih stoletij človeških naporov, miselnih, moralnih in delovnih, katerih ne more odpihniti niti višja cena bencina, niti začasna gospodarska kriza, niti črne ali rdeče za-

rote, kakor ga niso mogli uničiti kriza leta 1929, Hitler, Stalin in druga svetovna vojna, ki je bila gotovo mnogo hujša preizkušnja, kakor je splet današnjih gospodarskih in političnih kriz, ki je v bistvu normalno človeško stanje, z nekoliko zvišano temperaturo. Kdaj je bil svet brez kriz? Kdaj je šlo vse kot namazano? Dejstvo je le, da so se mnogi, premnogi ljudje v treh desetletjih, ki nas ločijo od druge svetovne vojne, navadili živeti lagodno, ob misli, da je vse dobro, kar so uživali in kar so jim pravzaprav tisti priborili, ki so žrtvovali za to svoja življenja v gozdovih ali na moriščih ali pa so danes invalidi, enkrat za vselej zagotovo in utrjeno, da se njim samim ni treba nič več truditi. Vsak dan smo bili in smo še priče take miselnosti, na žalost tudi pri nas, v naši lastni slovenski skupnosti.

Vendar stvari niso tako enostavne. Dobrine, kot so svoboda, socialna pravičnost, blaginja, omika niso nikoli »enkrat za vselej«
priborjene in zagotovljene, vsaka generacija, vsak narod, vsaka skupnost in celo vsak človek si jih mora vedno spet priboriti, vedno spet zaslužiti. Samo tako ostanejo v resnici dobrine, ki ohranijo svojo vrednost in ceno. Današnje krize niso nič drugega kakor opomin, da je res tako. In teh dobrin, ki smo jih uživali trideset let, ne bomo obranili s pesimizmom. S tem si jih bomo kvečjem napravili. S pesimizmom ni mogoče rešiti nobenega problema, ker pesimizem, to je nevera v učinkovitost kakršnegakoli poskusa rešitve. Rešiti in ohraniti pa jih moremo z realističnim spoznanjem, da se je treba zanje ponovno boriti, vedno spet, in zanje tudi kaj žrtvovati od lastne udobnosti. Ideal današnjega človeka ne sme ostati nov avto in restavracija, »kjer se dobro je«, ampak spoštovanje vrednot omike, ki so nam jo priborile in ustvarile prejšnje generacije in katere moramo sami še obogatene izročiti novim generacijam.

Pregled dogodkov v letu 1974

Ob prehodu v novo leto se na kratko spomnimo važnejših dogodkov v mednarodni politiki v letu 1974.

Začetek leta je prinesel pozitivno dejstvo, ko so 18. januarja Egipčani in Izraelci podpisali pogodbo o ločitvi čet na Sinajskem polotoku.

Osmega februarja so se vrnili iz vesolja ameriški astronauti Carr, Gipson in Pogue, ki so postavili nov svetovni rekord glede bi-

vanja v vesolju. Okrog zemlje so potovali 85 dni ter so z vesoljsko ladjo prevozili 35 milijonov kilometrov. 27. februarja so se pričeli nemili v Asmari, ki so postopno priredli do preobrata v Etiopiji. Končno so aretirali samega cesarja Haile Selasijeja ter so ustrelili okrog 60 političnih in vojaških osebnosti.

Spomladi so se začasno poslabšali odno-

(dalje na 3. strani)

RADIO TRST A

:: NEDELJA, 12. januarja, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša. 9.45 Glasba Heitora Villa-Lobosa. 10.15 Poslušali boste. 11.15 Mladinski oder: »Deček z dvema imenoma. Napisal Anton Ingolič, dramaturgiziral in režiral Lojzka Lombar. Prvi del. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Glasbena skrinja. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 14.30 Nedeljski vestnik. 15.45 Orkester proti orkestru. 18.00 Šport in glasba. 17.00 »Stara kokoš«. Igra, napisal Augusto Novelli, prevedla Marija Petaros. Stalno slovensko gledališče v Trstu. Režija: Jože Babič. 18.20 Nedeljski koncert. 19.00 Ljudska glasba iz vseh dežel. 19.30 Zvoki in ritmi. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.25 Ritmične figure.

:: PONEDELJEK, 13. februarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za srednje šole) »Obisk pristana«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Radio za šole (za srednje šole — ponovitev). 18.50 Baročni orkester. 19.10 Odvetnik za vsakogar. 19.20 Jazz glasba. 20.00 Športna tribuna. 20.35 Slovenski razgledi: Srečanja - Violončelist Alojzij Mordej, pianist Marijan Lipovšek. Beethoven: Sonata št. 5 v d duru - Rastline v domačem izročilu - Slovenski ansambli in zbori. 22.15 Klasiki ameriške lahke glasbe.

:: TOREK, 14. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Medigra za kitaro. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Umetnost. 18.30 Baritonist Gerard Souzay in pianist Dalton Baldwin. 18.50 Jazz ansambel Renata Sellanija. 19.10 Italijanski dialektalni pesniki v Trstu (Josip Tavčar). 19.25 Za najmlajše: pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport.

:: SREDA, 15. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol) »Pogled v naravo: Na snegu«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za prvo stopnjo osnovnih šol — ponovitev). 18.50 Pianistka Doris Wolf. 19.10 Avtor in knjiga. 19.30 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.35 Simfonični koncert. Vodi Anton Nanut. Sodeluje violinist Dejan Bravničar. Ubald Vrabec: Škocjanske jame; Brahms: Koncert v d duru za violino in orkester, op. 77; Beethoven: Simfonija št. 5 v c molu, op. 67. Orkester Slovenske filharmonije iz Ljubljane. 21.55 Motivi iz filmov in glasbenih komedij.

:: ČETRTEK, 16. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Skladatelji in njihove korespondence (Ada Markon). 19.10 Zgodovina verskih gibanj v Italiji. (Paolo Brezzi). 19.25 Za najmlajše: »Pisani balončki«, radijski tehnik (Krasulja Simoniti). 20.00 Šport. 20.35 »Proti novemu svetu«. Radijska drama, napisal Esko Korpilinn, prevedel Franc Jeza. RO. Režija: Jože Peterlin. 21.30 Skladbe davnih dob. 21.50 Južnoameriški ritmi.

:: PETEK, 17. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.40 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol) »Po naši deželi: Doberdob«. 12.00 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Radio za šole (za drugo stopnjo osnovnih šol — ponovitev). 18.50 Sodobni slovenski skladatelji. 19.10 Slovenska povojna lirika. »Saša Vegrix, figuralka na ženski stopnji«. (Irena Žerjal). 19.20 Jazz glasba. 20.00 Šport.

:: SOBOTA, 18. januarja, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Poslušajmo spet. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio. 17.00 Za mlade poslušavce. 18.15 Umetnost. 18.30 Fagotist Vojko Cesar, pianist Gabriel Pisani. 18.55 Glasbena zlepljenka. 19.10 »Kraška hiša v Velikem Renu«. 19.40 Pevska revija. 20.00 Šport. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 »Odskočna deska« (Adrijan Rustja). 21.20 »Andrea Centazzo Ictus«.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphar Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Novoletne poslanice raznih državnikov

Za novo leto so državniki vsega sveta objavili poslanice z željami, da bi bila v letu 1975 premagana mednarodna gospodarska kriza ter da bi se utrdil svetovni mir.

Novo leto — je izjavil italijanski predsednik Leone — bo eno najbolj napornih trenutkov našega narodnega življenja. Zaradi tega se ne smemo prepuščati fatalizmu, pesimizmu ali utrujenosti. Prevzeti moramo nase iste moralne obveznosti, katere zahtevamo od drugih.

Prepričan sem — je nadaljeval Leone — da bodo nove žrtve pravično razdeljene ter da ne bodo padle samo na delovne ljudi, ki nimajo visokih dohodkov in katerih tudi ni mogoče skrivati. Zaskrbljenosti pa ne vzbujajo samo težka gospodarska vprašanja, marveč se je dramatično pojavilo tudi vprašanje javnega reda ter osebne varnosti. Ne moremo se vdati nasilju, kot bi bilo z njim treba plačati ceno za blaginjo ali bolje za krivice, katere prinaša tudi blaginja. Proti nasilju moramo odločno nastopiti z zakoni in demokratičnimi ustanovami. Prepričan sem — je zaključil Leone — da bosta parlament in vlada sprejela nadaljnje ukrepe za preprečevanje in zatiranje nasilja, ker ima država temeljno dolžnost, da zajamči državljanom ne samo svobodo in osebne

pravice, marveč tudi osebno nedotakljivost in imovinsko varnost.

Jugoslovanski predsednik Tito je v novoletni poslanici izjavil med drugim naslednje: »Tudi novo leto 1975 pričakujemo sredi velikih mednarodnih problemov, gospodarskih kriz in vojnih nevarnosti. Z nekaterimi izmed teh problemov se spoprijemamo tudi mi in prihodnje leto bo od nas zahtevalo veliko truda, da bi jih rešili. Z izpolnjevanjem proizvodnih gibanj na dolgoročni podlagi, z brzdanjem porabe, če je večja od tistega, kar zaslužimo, lahko uspešno zaviramo inflacijo. To — je dodal Tito — je tudi pogoj za nadaljnjo ohranitev dinamične, obenem pa stabilne proizvodnje, za povečanje storilnosti, zaposlenosti in življenjske ravni«.

Britanski ministrski predsednik Wilson je v svoji poslanici dejal, da je bilo preteklo leto za Veliko Britanijo najhuje od konca druge svetovne vojne. Vendar bi se moral sedanji položaj izboljšati proti koncu leta 1975. Veliko upov Wilson polaga na odkritje ležišč petroleja v Severnem morju. Angleži bodo letos tudi odločali o odnosih z Evropsko gospodarsko skupnostjo.

Sovjetski voditelji v novoletni poslanici

(Dalje na 8. strani)

Mihec in Jakec se menita, kaku sta preživela praznike in od umetne oploditve

— Ben, Mihec, kaku si kej pasau praznike? Božič, Silvestrovo j taku naprej?

— Ja, ni blo slabo. In tudi navadu sm se nekej. Sm se navadu, de ni smet nikoli ver-

vat, kadar kašen minister kej reče. Vidi, aneh štirinajst dni prej je ne vem kašen minister sveto oblubu, de cigarete se prou gvišno ne bojo podražile. In glih an dan pred novem letam so se podražile. Lep šenk nam je vlada prpraula za novo leto!

— Ma moreš zastopet, de minister je mogu taku govort. Če bi biu tolko cajta prej povedau, de se b o podražlo, be bli vsi pokupli vse cigarete, kar jeh je blo u magazineh. In taku be biu finančni efekt frderban. Je moglo bet glih taku.

— Vselih se me zdi, de so nas narihtali prou grdu. Kar čez nuč, na hitro so tu naredili. Taku na hitro, de so ponekod še tisti dan prodajali tudi po stareh cenah, ke niso neč znali. Be reku, de je biu ku nužeč u hrbet.

— E, Mihec, bodi kontent, de ni blo hujšega. Ke dandanes si lahko čakaš vse. Ma znaš kej ti rečem: tašno žalostno govorjenje ne paša glih za prvo številko po novem leti. Be mogli govort kej veselga; kej, de se bojo ledje nomalo smejali.

— Ja, ja, prou praveš. Samo de jest ne znam prou neč veselga, ke zmiram mislem na tiste cigarete.

— Ma znam pej jest ano lepo. Od ane banke.

— Ben, od banke tudi ne more bet veselo, zatu ke lira...

— Ja, ma tu ni ana navadna banka. Tu je ana francoska banka tam u Marseilu. Ji rečejo banka od sperme.

— Kej pej je tu spet za ana moderna iznajdba?

— Znaš, tu je ana banka, ke zbira moško seme. Glih taku, koker ke zbira jo seme od b'ka za umetno oplojevanje krav. Jn tam u Marseilu zbira jo u anem centri moško seme za umetno oplojevanje žensk.

— Ma kej si vsega ne zmislejo!

— Ja, Mihec, danes so tašni cajti, Je dosti poročenih, ke be strašno radi jemeli otroke, ma jeh nimajo. Ali zatu, ke je uan zaneč, al ne zna al karsibodi, ma jeh čejo vselih jemet. Jn tako gre uana u tisto banko jn praša, de be jo umetno oplodili.

— Ma kaku? Ses siringo?

— Kepej. Zatu ke tu je umetna oploditev. Se zna, seme je naravno, ma od anga moškega, ke uana nikoli ne zvej, kadu je.

— O Buh se usmili!

— Ja, ma je res. So pisali u časnikih. Do zdej so na tu vižo oplodili vre štirideset žensk jn od teh jeh je trinajst tudi zanosilo.

— Ta druge bojo mogle provat še anbot?

— Kepej! Ma vseh, ke be rade zanosile na tu vižo je stušest.

— O boge revce-

— Sej, sej! Direktor tiste banke je povedau, de jemajo velike težave sez dobavitelji. Jeh jemajo samo sedem. Je reku, de vsi moški be prou radi dali seme, ma direktno od producenta do konsumenta jn brez posrednikov. Ma na tisto umetno vižo nimajo nobene voje.

— Se zna, de ne. Jest jeh zastopem.

PROSTOR MLADIH

Samostojna osebnost

Vsak mlad človek bi rad kaj postal, da bi vzbujal spoštovanje svoje okolice in užival ugled. Veliki večini mladih, ki zdravo čutijo in mislijo, gre gotovo bolj za to kakor za bogastvo. Predvsem pa bi vsak mladenič in mladenka rada postala samostojna v svojem odločanju, samostojni osebnosti. Tudi to je ne le popolnoma normalen, ampak tudi zelo pozitiven gon.

Toda človek ne postane samostojna osebnost že s tem, da gre živeti proč od staršev, da dobi službo ali da se poroči. Samostojna osebnost — to pomeni biti tudi miselno in čustveno zrel in samostojen. Duhovno samostojen človek je tisti, kdor zna misliti z lastno glavo, ne pa z glavo svojega predstojnika v službi, svojega profesorja na univerzi, katerega političnega voditelja ali glavnega urednika lista, ki ga prebira, pa naj še tako ceni, upošteva in spoštuje njihovo mnenje. Samostojen človek si vedno ohrani pravico do lastne, neodvisne presoje vsakršnega dogajanja, problema in človeka — in ne le da si jo ohrani, ampak se je tudi poslužuje. Ne prepušča se kar na slepo toku »javnega mnenja«, ne da bi presodil, če je pametno in pravično, kajti vse prevečkrat gre pri javnem mnenju v resnici za mnenje, ki ga sugerirajo kake skupine pritiska, od javnih občil do velikih strank in organizacij, mnogočrat pa tudi zgolj za reakcijo strahu ali oportunitizma.

Samostojna osebnost si ohrani tudi v znanosti kritičnost tako do lastnega dela in rezultatov kot tudi do rezultatov, do katerih so prišli sloviti znanstveniki, kajti nihče ni nezmotljiv in ni se še rodil znanstvenik, filozof ali ideolog, na katerega delu ne bi bilo treba ničesar popraviti. Veliko škodo prizadevajo mladim generacijam profesorji in — lahko bi rekli — psevdoznanstveniki, posebno na univerzah, ki zahtevajo, da mladi nekritično, s slepim zaupanjem sprejmejo vse njihove teze, teorije in razlage, ali pa jim vsiljujejo tako slepo zaupanje v teorije in razlage nekdanjih znanstvenih veličin. S časom zastari vse, tudi še takó spoštovanje vzbujajoče in zaslužno znanstveno delo. Isto velja za ideje in miselne sisteme velikih ideologov, politikov in filozofov. Znano je na primer — in to veliki zgodovinarji sami vedno poudarjajo — da ni zgodovina kakega naroda dobe nikoli dokončno napisana,

kajti vsaka generacija presoja preteklo dogajanje iz lastnega zornega kota, na osnovi novih, svojih izkušenj, in odkrije v preteklosti vedno kako plat, katero so bili prejšnji zgodovinarji zanemarili, če že ne spregledali, ali pa pojava niso v celoti dojeli in razumeli, zlasti ne glede na njegovo važnost za poznejše dobe in generacije.

Kdor nima takega kritičnega čuta, kdor ne gleda tako kritično na dogajanje okrog sebe in v preteklosti, ni samostojna osebnost in tudi ne bo nikoli resničen znanstvenik, ampak samo ponavljavec in prežvekovavec teorij, ki so si jih izmislili drugi.

Samostojnost se kaže tudi v vsakdanjem življenju in ne le v »velikih stvarih«, kajti vsak dan pride človek v skušnjavo, da bi iz plahosti (da se ne bi izpostavil kritiki ali zasmehovanju ali da bi imel mir) čemu pri-trdil ali kaj odklonil, kar mu sugerira okolica. Prav v takih »majhnih« stvareh se kuje človekov značaj in se kali njegova samostojnost. Kdor je oportunist v malem, bo tudi v velikem. In resnična samostojna osebnost občuti spoštovanje do samostojnega mišljenja, drugega človeka ter mu ne vsiljuje svojega prepričanja, razen z objektivnimi dokazi, ko gre za resnico, ki je važna, npr. v znanosti ali v javnem življenju.

Biti oportunist, pluti s tokom, je lahko, ali bolje rečeno, je lagodno. Toda oportunist ne more nikoli občutiti spoštovanja do samega sebe in ne more pričakovati, da ga bodo resnično spoštovali drugi, tudi če to hli-nijo.

—o—

VELIKO ZANIMANJE ZA SVETO PISMO V VZHODNI EVROPI

Kot je naznanila svetovna zveza evangelijskih bibličnih družb, se v vzhodni Evropi sveto pismo prodaja izredno dobro, tako da govore o pravem »boomu«. Lani je bilo izročenih razpečevalcem svetega pisma v Vzhodni Nemčiji in v drugih vzhodnoevropskih komunističnih državah razen Albanije 591.000 izvodov svetega pisma, vendar pa niso mogli ustreči vsem, ki so ga hoteli imeti. V Sovjetski zvezi pa ovirajo razpečevanje svetega pisma in še posebno njegovo tiskanje. Ko je policija v letonskem glavnem mestu Riga odkrila tiskarno, ki je tiskala sveto pismo, je aretirala devet ljudi in zaplenila 15.000 izvodov nove zaveze svetega pisma ter 16 ton papirja. V Albaniji pa je določena celo smrtna kazen za vsakršno versko propagando oziroma oznanjanje evangelija. V Albaniji ni niti najmanjšega sledu kake verske svobode.

—o—

Prejeli smo novo številko koroške revije »Mladje« z zanimivo in polemično vsebino.

Pregled dogodkov v letu 1974

(Nadaljevanje s 1. strani)

si med Italijo in Jugoslavijo ter je Jugoslavija 16. marca izročila italijanski vladi noto, v kateri protestira, da so v Rimu nekatere predele Jugoslavije imenovali italijansko ozemlje.

V Franciji je 2. aprila umrl Georges Pompidou. V letih 1962-1968 je bil predsednik francoske vlade ter v letih 1969-1974 predsednik republike. 25. aprila so na Portugalskem napravili vojaški državni udar ter zrušili avtoritarni režim, ki je vladal v deželi pol stoletja. Pobudnik udara je bil general Spínola, ki pa je že 30. septembra odstopil.

V Zahodni Nemčiji je 6. maja odstopil kancler Willy Brandt. To je bila posledica vohunske afere, med katero so odkrili, da je bil kanclerjev sodelavec Guillaume sovjetski vohun.

12. junija je takratni ameriški predsednik odpotoval na uradni obisk v Kairo ter je ta obisk po besedah samega egiptovskega predsednika Sadata pomenil preobrat v odnosih med Egiptom in Združenimi državami. V uradnem poročilu o egiptovsko-ameriških pogovorih so poudarili, da bo morala mirovna pogodba za Bližnji vzhod upoštevati zakonite koristi vseh narodov tega dela sveta, v številu palestinsko ljudstvo.

V Moskvi se je 3. julija zaključilo tretje srečanje med ameriškim predsednikom Nixonom in glavnim tajnikom sovjetske komunistične stranke Brežnjevom. Ob tej priložnosti so podpisali dogovor o vzajemnem omejevanju sistema protiraketne obrambe ter sporazum o omejevanju podzemskih atomskih poskusov. 15. julija so na Cipru iz-

vedli državni udar, s katerim so odstranili predsednika Makariosa. Udar je izvedla narodna garda pod poveljstvom grških častnikov. Zaradi neuspeha na Cipru je prišlo 23. julija do preobrata tudi v Atenah. Predsednik republike general Gizikis je izjavil, da je vojska sklenila vrniti oblast civilistom. Iz Pariza se je vrnil domov Konstantin Karamanlis ter je prevzel mesto ministrskega predsednika. Njegova stranka je kasneje zmagala na parlamentarnih volitvah in z naslednjim glasovanjem so v Grčiji dokončno odpravili monarhijo.

8. avgusta je zaradi afere Watergate odstopil ameriški predsednik Nixon. Naslednjega dne je kot 38. ameriški predsednik prisegel Gerald Ford.

Glavna skupščina Združenih narodov je 15. oktobra pobavila na zasedanje palestinske gverilce kot predstavnike palestinskega ljudstva.

Drugega novembra pa so Združeni narodi soglasno odobrili resolucijo o Cipru. Resolucija zahteva takojšen umik tujih čet ter odobrava pogovore med predstavniki grške in turške skupnosti na otoku. Petega novembra so v Rimu pričeli konferenco Združenih narodov o prehrani. Razpravljali so o boju proti lakoti, ki ogroža pol milijarde ljudi na svetu. 24. novembra sta ameriški predsednik Ford in glavni tajnik sovjetske komunistične stranke Brežnjev zaključila dvodnevne posvete v Vladivostoku ter sta se dogovorila, da bodo Združene države in Sovjetska zveza podpisale novo pogodbo o omejevanju strateškega orožja.

Sedmega decembra se je vrnil na Ciper predsednik Makarios ter je izjavil, da ne bo nikoli privolil v razdelitev otoka.

DEKLICE MINISTRANTKE

Kot znano, se je večkrat vnela v Cerkvi debata, ali bi ne bilo prav, da bi mogle prejeti tudi ženske duhovniško posvečenje, posebno glede na pomanjkanje duhovnikov. Proti temu gotovo ni teoloških vzrokov, razen tradicije. Zanimiv, čeprav sorazmerno še majhen korak do polne veljave žensk v cerkvah so napravili v Gradcu, v cerkvi Sv. krvi v Herrengasse, kjer strežeta ob nedeljah pri maši poleg dveh dečkov ministrantov tudi dve ministrantki, v enakih ministrantskih oblekah, a z dolgimi plavimi lasmi po hrbtu. Nad tem se nihče ne spotika in deklici se obnašata pred oltarjem prav tako lepo kot njuna fantovska kolega.

Na pročelju iste graške cerkve so štirje veliki kameniti kipi evangelistov, ki jih je izklesal v začetku štiridesetih let 18. stoletja kipar s slovenskim imenom Josef Schokotnig.

Diskusija »o prepadu med izobraženci in delavci«

V četrtek, 19. decembra je bil v dvorani Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3 četrti diskusijski večer, na temo »Zakaj obstaja prepad med našimi izobraženci in delavci?«. Udeležba je bila manjša, kot je bilo pričakovati glede na temo, iz česar se da sklepati na precejšnjo brezbržnost tako izobražencev kot delavcev za ta problem. Debata, ki je bila kljub manjšemu številu navzočih še posebno živahna, mestoma celo razvnetja in burna, je na splošno pokazala, da je krivda za pomanjkanje stika med izobraženci in delavci na obeh straneh, morda celo bolj na strani delavcev kot izobražencev, kajti na strani izobražencev se kažejo težnje po stiku, medtem ko jih na strani delavcev ni. To bi se dalo po mnenju nekaterih udeležencev diskusije razložiti s tem, da je delavec tudi duhovno proletarec in ne čuti potrebe po izmenjavi misli z izobražencem, temveč se zadovoljuje s svojo miselno ječo, v katero so ga prisilile razmere, kar je še znak več za — objektivno ocenjeno — nesrečno stanje proletariata, ki si išče izhod samo v malomeščanstvo. To je, kot se zdi, za zdaj edini cilj in ideal proletarske mase, ne pa da postanejo kot delavci deležni kulturnih dobrin.

Nekdo izmed navzočih — Saša Rudolf — je opozoril tudi na vprašanje, če ne tiči za to nezainteresiranostjo delavstva za dialog z izobraženci morda tudi globoko nezaupanje do izobražencev, ki so bili dejansko tudi nosilci vsega, kar je pomenilo udarec po delavstvu. Seveda pa se to ne more reči o izobražencih na splošno, ampak samo o tistih, ki so se vdinjali raznim protidelavskim režimom in si izmišljali take ideologije. Takim režimom in ideologijam pa so se vdinjali tudi delavski voditelji mnogih sindikatov, ki bi bili prvi poklicani braniti delavske koristi. Gre pa za tisto razumevanje in sodelovanje med delavci in izobraženci, ki naj kaj takega ravno prepreči za prihodnje.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

Kulturni dom

Ferenc Molnar

L I L I O M

Predmestna legenda

Scena: Drago Turina

Kostumi: Mija Jarčeva in Marija Vidau

Dramaturško vodstvo: Jože Babič

Lektor: Majda Križajeva

Režija: DUŠAN MLAKAR

v soboto, 11. t.m. ob 20.30 - Abonma red B

prva sobota po premieri

v nedeljo, 12. t.m. ob 16. uri - Abonma red C

prva nedelja po premieri

v četrtek, 16. t.m. ob 20.30 - Abonma red E

mladinski v četrtek

—o—

Pavel Golia

J U R Č E K

Pravljica v štirih dejanjih s prologom

V torek, 14. t.m. ob 15.30 v Kulturnem domu v Trstu

—o—

MALI OGLAS

Pošteno in vestno gospodinjsko pomočnico išče družina s Trstenika (M. Radio) za urnik od 14. do 19. Telefonirati na 422.161.

V diskusiji so sodelovali poleg S. Rudolfa, Alojz Rebuta, F. Mljač, adv. Berdon, F. Jeza, S. Pahor, A. Štrajn, M. Maver in še razni drugi. Tudi tokrat je manjkala mladina.

Prihodnji diskusijski večer bo v četrtek, 16. t.m. o temi »Kaj je demokracija«. Diskusija bo kot vedno v dvorani Slovenske prosvete v ul. Donizetti 3-I. Začetek ob 20.15. Vabljeni vsi.

Ob tej priložnosti naj ponovimo, v nasprotju s tistim, kar piše zadnja številka revije »Dan«, da teh diskusij ne sklicujejo samo katoliški izobraženci, ampak izobraženci raznih miselnih struj, tisti pač, ki se ne boje diskusije o aktualnih problemih.

—o—

OBCNI ZBOR SRI

Predsednik upravnega odbora Slovenskega raziskovalnega inštituta sklicuje na podlagi 6. člena pravil redni občni zbor, ki bo dne 11. januarja 1975 ob 14.30 v prvem in ob 15. uri v drugem sklicu v Gregorčičevi dvorani v ul. Gepa 9, Trst, z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo upravnega odbora
2. Obračun in predračun
3. Popravki statuta
4. Razno

DRUŠTVO SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV v Trstu - Ulica Donizetti 3-I

Vljudo Vas vabimo na Občni zbor društva, ki bo v ponedeljek, 13. januarja 1975, v društvenih prostorih, ob 20.15:

Dnevni red:

1. branje zapisnika zadnjega občnega zbora;
2. poročila odbornikov: tajnika, blagajnika in predsednika;
3. razgovor o poročilih, poročilo nadzornega odbora in razrešnica;
4. volitve novega odbora;
5. razgovor o nadaljnjem delu in Draga 1975;
6. slučajnosti.

Vabimo Vas, da se občnega zbora gotovo udeležite.

ODBOR

OBCNI ZBOR DRUŠTVA SLOVENSKIH UPOKOJENCEV

Društvo slovenskih upokojecev v Trstu vabi na svoj 3. redni občni zbor, ki bo v četrtek, 16. januarja 1975 ob 15.30 v Gregorčičevi dvorani v Ulici Gepa 9, I. narstropje.

Dnevni red: 1. Zapisnik, 2. Poročila, 3. Sprememba pravil, 4. Razrešnica dosedanemu odboru, 5. Volitve upravnega in nadzorstvenega odbora, 6. Razno.

Ako ob napovedani uri ne bo navzoče zadostno število članov, ki je potrebno za sklepčnost, se bo začel občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih.

Nekaj pripomb k Vidalijevi knjigi

(Nadaljevanje s 1. strani)

bo Stalinovih naslednikov: proglasiti gospodarske, politične ali kulturne oporečnike za blazne in jih zapreti v norišnice. V vsej svoji podlosti se tega niti Hitler ni spomnil!

V svojem dnevniku Vidali našteva lepo vrsto imen svojih političnih prijateljev, ki so izginili v času Stalinovih čistk. Med njimi so sovjetski diplomatski predstavniki, španski borci in drugi prekaljeni revolucionarji iz Zapadne Evrope, ki so se zatekli v Sovjetsko zvezo. Z navajanjem teh imen in pogovorov z redkimi preživeli, ki so vsi telesno in duševno strti, Vidali samo potrjuje vse, kar piše o ruskih taboriščih Solženicin. Vendar za tega največjega živečega ruskega pisatelja ima Vidali le označbo milijardar in mu očita, da bi hotel spet uvesti leseni plug, carja, fevdalizem in druge nesmisle. S tem samo razodeva, kako bi on ravnal s takim »culturame«, kakor se je nekoč izrazil Benito Mussolini.

Ko omenja resolucijo Kominforma, pravi, da »so bila od Stalina in Molotova podpisana pisma žaljiva, provokatorska in prepotentna; izjava iz leta 1948, tudi če je vsebovala kakšno resnico, je to brutalna klofuta, ki bi jo bil vsakdo zavrnil; izjava iz leta 1949 prava podlost (infamia); ekonomska in vojaška blokada pobalinstvo (una canagliata); izključitev iz mednarodnih gibanj krivica; kampanja obrekovanj pa nesramna.« Tako ugotavlja Vidali v svoji knjigi l. 1974. Vendar takrat (l. 1948) vsega tega ni spoznal. Takrat ni obsodil blokade Jugoslavije (ne more trditi, da zanjo ni vedel), kampanja obrekovanj se mu ni zdela nesramna, nasprotno, še sam je zraven vneto prispeval.

Razumljivo je, da so s Stalinom soglašale partije satelitskih držav (Češke, Madžarske,

Poljske i.t.d.), toda partije iz zapadne Evrope (v varnem zavetju kapitalističnih držav) so imele možnost po lastni poti ugotoviti resnico. Še posebno lepo priložnost je imel Vidali v Trstu, kjer je bil s takimiimenovanimi titovci v direktnem kontaktu. Zakaj tega ni storil, v knjigi ne pove. Morda mu je resolucija Kominforma prišla prav za njegovo lokalno politiko? Iz takratne enoglasnosti (iz katere se na XX. kongresu norčuje) je nastal celo nov argument proti Titu češ: »Kako si upate oporekati temu, kar trdijo vse partije? Ni mogoče, da bi se vse partije motile in bi imel prav le Tito.«

Na strani 54 Vidali vzklika: »Hruščeva avtokritika nič ne stane; stane pa druge, tiste, ki so morali plačati črepinje.« No, na njegovem terenu v Trstu jih ni plačal on. Plačali smo jih tržaški Slovenci, ki smo bili zaradi njegove vneme ohromljeni. Marsikatero prosvetno organizacijo je dokončno uničil; mnoge svoje slovenske pristaše je prepričal, da je slovenska šola šovinistična, in marsikatero pripravil do tega, da je svoje slovenske otroke prepisal na italijanske šole, s katerih se niso nikoli več vrnili. Na tiste šole, o katerih ni nikoli povedal, da so šovinistične, čeprav so takrat prav s tistih šol prihajali demonstranti proti Slovencem.

Če lahko razumemo Stalinove sodelavce in naslednike (ne da bi nam zato vzbujali posebno spoštovanje), ki so molčali in sodelovali zaradi strahu in terorja, pa ne moremo razumeti Vidalijevega ravnanja, ki je imel od vseh zapadnjakov največ priložnosti spoznati resnico. Če bi bil to želel. Tako pa lahko rečemo, da je prav Vidali najmanj poklican, da obsoja Stalinove naslednike in da marsikak očitek, ki ga nanje usmerja, zadeva tudi njega.

DAN IZSELJENCEV

Podmatajurski rojaki in izseljenci so v ponedeljek slovesno in pristrčno obhajali tradicionalni praznik in dan emigranta. V čedajskem gledališču je pozdravil številne emigrante, domačine in goste predsednik društva »I. Trinko« prof. Černo.

Po pozdravu so prvi nastopili beneški harmonikarji, sledile so recitacije, nastopi pevskih zborov, folkloristov in Slovenskega gledališča iz Trsta.

Govoril je predstavnik beneških društev in izseljencev Ivan Florjančič, ki je poudaril zahtevo po pravici za razvoj jezikovne skupnosti in narodno kulturnega bogastva.

Deželni odbornik za kulturo dr. Volpe je s pogumnimi besedami podčrtal, da je skušal fašizem z nasilnim pritiskom uničiti slovensko narodno skupnost v Slovenski Benečiji. To metodo so nadaljevali, čeprav z drugimi in še bolj zahrbtnimi nameni tudi drugi oblastniki in politiki po padcu črne strahovlade.

Treba je zavarovati življenjske možnosti vsem emigrantom in domačinom z enotnim nastopom vseh demokratičnih sil.

Ukve

UČINKOVITOST DOMAČIH GASILCEV

Pozno ponoči med četrtkom, 2. januarja, in petkom je sredi Ukev izbruhnil požar v hiši, ki ji pravijo »pri Klemencu«. Doma sta bili petinosemdesetletna gospodinja ter njena vnukinja. Plameni so se hitro širili in v nevarnosti sta bili njuni življenji kot tudi veliko bližnjih hiš. Sosedje so v hipu raztrobili po vasi alarm, da so v manj kot petih minutah bili skoraj vsi domači gasilci na mestu z vsemi brizgalnimi napravami. Nekateri so kljub mrazu prihiteli kar v pižami in copatah. Prav njihovi pripravljenosti in izurjenosti se je zahvaliti, da so iz plamenov rešili gospodinjino ter pogasili požar preden se je utegnil razširiti na podstrešje in na bližnja slemena.

NOVI ŽUPNIK V UKVAH

Pred božičnimi prazniki je prišel v Ukve novi župnik Mario Gorjup doma iz Beneške Slovenije. Zadovoljstvo domačega slovenskega prebivalstva, da je spet dobilo svojega rednega dušnega pastirja, se je prav posebno poznalo pri udeležbi pri raznih božičnih in novoletnih obredih. Želja domačinov je, da bi čimprej lahko začel z opravljanjem vseh svojih nalog in da ga ne bi težile materialne skrbi v zvezi z župniščem in drugimi obveznostmi. Posebno jim je všeč, da tako lepo obvlada slovenščino in da dosledno spoštuje domače navade.

Vsa množica poslušavcev je bila ob govorih in nastopih navdušena in se je zavedala, da mora s podobnimi manifestacijami vedno izpričevati svojo narodno in socialno zavest.

—o—

Štandrež

PROSVETNO DELO

V Štandrežu razvijata obe Prosvetni društvi tako bujno kulturno razvejanost, da že presega nekdanje prosvetno delo v prvi predvojni dobi.

Danes omenjamo delo prosvetnega društva »Štandrež«, ki ima mešani zbor, mladinski zbor in od lani tudi Glasbeno šolo, ki jo obiskuje je dvajset gojencev.

Posebno pa se odlikuje z dramsko družino, ki obhaja letos bogato desetletnico svoje dejavnosti, ki je pokazala neverjeten razmah.

Člani dramskega odseka so gostovali na Goriškem, Tržaškem, v Švici, v Avstriji, v Rimu. V desetih letih so nastopili v različnih igrah in reprizah več kot stokrat. Že te gole številke povedo prav dosti!

Še bolj jasno bo prikazala požrtvovalno in neutrudno delo štandreških igralcev posebna brošura, ki jo pripravlja dramska skupina za svojo desetletnico. Ob tej priložnosti bo tudi nastopila z novo igro »Naši štirje angeli«. Napisala sta jo Sam in Bella Spewach in jo je prevedel Dušan Tomše.

V nedeljo 9. februarja bo društvo »Štandrež« priredilo v župnijski dvorani izredno slavje Zaslužnim članom za prosvetno udejstvovanje društva in vse domače skupnosti bo podelilo posebna priznanja.

PLANINSKO PREDAVANJE

Slovensko planinsko društvo v Gorici bo priredilo v petek 10. januarja prvo sezonsko predavanje.

Predaval bo Milan Ciglar - Planinsko društvo Ljubljana - matica - o temi:

Italijanska dolomitska transverzala št. 1.

Predavanje bo v Gregorčičevem klubu, Korzo Verdi 13.

—o—

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU - SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA V GORICI in ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE V GORICI v sodelovanju z Ustanovo za kulturne in umetniške prireditve EMAC iz Gorice

Ferenc Molnar

L I L I O M

Predmestna legenda

V sredo, 15. t.m. ob 20.30 v gledališču »G. Verdi« v GORICI (Goriški abonma)

ŠE VEDNO V OSPREDJU BLIŽNJI VZHOD

Bližnji vzhod s stalno vojno nevarnostjo ostaja tudi v novem letu v ospredju mednarodne pozornosti in zaskrbljenosti. Hrup sta v zadnjem času dvignila zlasti dva dogodka: preklic obiska glavnega tajnika sovjetske komunistične stranke Brežnjeva v Egiptu ter izjava ameriškega zunanjega ministra Kissingerja, da utegnejo Združene države nastopiti z vojsko, če bodo petrolejske države z energetskega izsiljevanjem skušale uničiti industrializirani svet.

Preklic potovanja Brežnjeva tolmačijo zlasti na dva načina: Brežnjev ima notranje težave v sovjetskem vodstvu zaradi svoje zunanje politike in Egipt se noče več podrejati Moskvi, marveč ohraniti vsaj enako razdaljo med Ameriko in Sovjetsko zvezo.

Glede odnosov med Amerikanci in Arabci naj še spomnimo, da je Libija — ki pogosto kaže najbolj bojovito politiko med arabskimi državami — obnovila pošiljanje petroleja Združenim državam. Libijski voditelji so očitno ugotovili, da petrolejski bojkot škoduje tudi njim samim. Proizvodnja petroleja v Libiji je namreč leta 1973 povprečno dnevno znašala dva milijona sto tisoč sodov, lanskega novembra pa samo še 960 tisoč sodov. Istočasno je Libija skupaj z Irakom in Alžirijo pocenila petrolej za 30 do 50 stotink dolarja pri sodu.

ZDRAVILO ZA BOŽJAST

Svoj čas so ljudje verjeli, da je božjast bolezen, ki jo povzročajo bodisi bogovi bodisi zli duh, ki obsede človeka. Rimljani in drugi so videli v božjastnikih od bogov znamenovane ljudi, v srednjem veku pa so menili, da gnjavi božjastnike hudi duh. Slovenska beseda božjast se nanaša bodisi na pogansko verovanje, da pride ta bolezen od bogov, bodisi na vražjo vero, da jo povzroča zli duh, bosi, kar je pomenilo v germanskih jezikih »hudobni«. Danes vemo, da je to bolezen, ki ima svoj izvor v možganskih živčnih centrih, a uspešnega zdravlila zanjo ni bilo razen pomirjevalnih sredstev.

Zdaj pa je bolgarski zdravnik dr. Dimitar Ivan Dojčinov naznanil, da je iznašel zdravilo, ki se imenuje »didepil« in ki v 88 odst. primerov tako pomaga, da se čuti božjastnik ali epileptik, kot pravimo v tujo besedo, kot nov človek. Napade dobi le še kaka dvakrat na leto. Dr. Dojčinov, ki je ravnatelj nevrološke klinike v Sofiji, pa sam naglašja, da zdravilo »didepil« normalno še ne ozdravi popolnoma božjasti, ampak jo samo skrči na minimum, čeprav je prišlo v posameznih primerih po najmanj triletnem zdravljenju tudi že do popolnega ozdravljenja.

REDOVNICA - POSLANKA

V ameriškem kongresu ali parlamentu sedi od zadnjih volitev dalje tudi svojevrstna poslanka. Ta je katoliška redovnica Klara Dunn. Za poslanko so jo izbrali volivci v mestu Tucson, v državi Arizona. Velja za izredno izobraženo in socialno razgibano žensko.

JUGOSLOVANSKA POMOČ OSVOBODILNIM GIBANJEM

V Jugoslaviji so ustanovili pred kratkim sklad 400 milijonov novih dinarjev (40 milijard starih dinarjev) za pomoč osvobodilnim gibanjem po svetu. Marsikje pa se omejuje taka pomoč samo na lepe besede ali še na to ne.

Trinkov koledar

Prejšnji teden je izšel Trinkov koledar za leto 1975 in za 20-letnico Trinkove smrti.

Koledar, ki izhaja že več kot dvajset let, v samozaložbi in uredništvu prof. Bednarika v Gorici, ima bogate in tudi še neobjavljene prispevke iz Trinkove korespondence in iz njegovega življenja ter dela.

Vsebinsko so bogati članki prof. Jevnikarja o Trinkovem pesniškem jeziku. Dalje spis prof. Lokarja o zgodovinskih pravicah Beneških Slovencev in Vremčeva razprava

»Za nov gospodarski dvig«, ki posega že v prihodnjo tematiko te dežele pod Matajurjem.

Posebnost so tudi Trinkovi portreti iz različnih njegovih življenjskih dob.

Koledar ima svoje posebno mesto v kulturnem in literarnem življenju primorskih in podmatajurskih Slovencev.

Naprodaj je tudi v knjigarnah v Trstu in Gorici.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Vili Hajdnik

Po sledovih verovanja naših davnih prednikov (konec)

Arijanci so bili tudi gotski Gepidi, ki so imeli še v začetku druge polovice 6. stoletja močno državo v Panoniji, kjer so morali mejiti tudi na Slovence. Uničili so jim jo Langobardi povezani z Obri. Ne da se izpodbiti, da sta uporabila Ciril in Metod mnogo besed iz Wulfilovega gotskega svetega pisma nove zaveze, čeprav jih verjetno nista prevzela direktno od tam, saj je moral biti Wulfilov jezik takrat, po 500 letih že močno zastarel; prevzela pa sta jih iz živega misijonskega jezika ali iz kakih novejših izdaj Wulfilovega evangelija, ki so jih verjetno sproti prilagajali jezikovnemu razvoju narodov, ki so se smatrali za potomce Gotov in so govorili jezike, ki so se izoblikovali pod vplivom gotščine. Možno je, da so spadali med take narode tudi Kazari, saj so živeli na nekdanjem gotskem ozemlju in med njimi je moralo biti vsekakor veliko Gotov, ki se niso odselili. Na Krimu, kjer sta Ciril in Metod precej časa bivala, se učila in diskutirala s teologi raznih narodov, je živel tedaj strnjeno naseljeno gotsko prebivalstvo. Lahko, da so prav oni ustvarili kazarsko državo in kulturo. Dokumenti pišejo, da sta Ciril in Metod živahno diskutirala s kazarskimi veljaki in da so jima ti ploskali. V kakšnem jeziku sta govorila z njimi? Morda je bil to že »slovenski« jezik, kot občevalni jezik vse vzhodne Evrope. Jezik, ki se je od 4. do 9. stoletja »preobrazil« iz gotskega v vandalskega v »slovenskega«.

Spremembe, ki so lahko v pol tisočletja nastale v nekem jeziku pod neprestanimi tujimi vplivi, si lahko predstavljamo, če primerjamo slovenščino iz stiškega rokopisa recimo z današnjimi verskimi teksti. Še mnogo hitreje se je jezik spreminjal takrat, brez ustaljene slovnice, jezikovnih pravil in besednjakov, pa tudi brez zavesti o važnosti čistega jezika. Besede iz Wulfilovega evangelija so se lahko v tistih 500 letih tako spremenile, da so zdaj veljale Cirilu in Metodu ter njunim sodelavcem za »slovenske«. Tudi pisava glagolica, ki sta jo sestavila Ciril in Metod, nekoliko spominja na gotške pismenke škofa Wulfila, le da sta jo Ciril in Metod priredila in stilizirala po svoje. Vsekakor velja to za črke a, g, d, l, k, m, o, p, t, f. Wulfilove črke so veliko bolj preproste in lahke. Ciril in Metod pa sta jih »olepšala«, jih napravila bolj okrogle in polne, tako da sta povezala kratke ali zgolj nakazane črte in jih obrnila z leve na desno ali obratno ali od spodaj navzgor ali obratno, predvsem pa nekaterim »ustvarila še drugo polovico«, t.j. si zamislila nekako os, ob kateri sta narisala simetrično obliko črke. Tako so dobile njune črke bujno, groteskno, nepraktično obliko, čeprav so bile fonetično precej dobro prilagojene glasovom jezikov, katerim so bile namenjene. Sicer pa niti ni mogoče z gotovostjo reči, da sta to napravila onadva, kajti možno je, da stale prevzela in izpolnila črke, ki so jih bili izoblikovali že arijanci ali drugi v dolgih stoletjih po Wulfilu. Mogla sta jih najti pri menihih negrških narodnosti v samostanih na Atosu ali ob Bosporu. (Samo tam so imeli čas za tako igračkasto razrisavanje posameznih črk - ena ima celo klobuk -, če ni šlo sploh za kake okrašene in preobložene inicialke v starih rokopisih »slovenskih« arijanskih misijonarjev. Ravno v

samostanih, med menihi, ki so ohranjevali tradicijo takih rokopisov, sta mogla brata tudi najti primerne sodelavce, morda ravno Moravane in Slovence, ne pa med makedonskimi pastirji.)

Težko si je namreč misliti, da bi bila ostala gotska pisava in sveto pismo omejena samo na Gote in da bi bila z njima izumrla, ko pa se je arijanizem ravno od Gotov razširil na celo vrsto narodov v vzhodni in srednji Evropi. Zagotovo vemo, da se je razširil na Gepide, Langobarde in na Vandale, ki so govorili sorodne jezike. Vandali, ki so šli v začetku 5. stoletja iz Šlezije in Panonije na pohod v Galijo, Španijo in severno Afriko, so bili vneti in celo fanatični arijanci, kar pomeni, da so bili spreobrnjeni k arijanstvu vsaj desetletja prej, le malo pozneje kot Goti. Nedvomno so prodrle do njih tudi gotske knjige. Najbrž preko Vandalov je seglo arijanstvo celo na Švedsko, kot dokazujejo sledovi v švedskem cerkvenem izrazoslovju, in na Bavarsko, kjer tudi najdemo take sledi v jeziku.

Ker pa je gotovo, da je tudi jedro slovenskega naroda nastalo iz Vandalov, kot dokazuje vsa stara slovenska ljudska kultura (po svoji sorodnosti s skandinavsko oziroma vzhodnogermansko, glej npr. knjigo Bruna Schiera »Hauslandschaften und Kulturbewegungen im östlichen Mitteleuropa«, Göttingen 1966), je logično, da je moral biti vsaj del Slovencev krščanski (arijski) že ob naselitvi v Karantanijo. S tem si je tudi razlagati izredno hitro pokristjanjenje Slovencev; upore, do katerih je prišlo, pa so verjetno dvignili arijanci in ne pogani. Zgodovinski viri, ki govorijo o »poganih«, so pač označevali za pogane tudi krivoverce, enako kot so bili označeni za pogane v nekem viru tudi arijanski Langobardi. Tako ni čudno, da so nekateri že odkrili v hrvatskih glagolitskih tekstih in tudi pri Slovencih sledove nekdanjega arijanstva.

Od Gotov so Slovenci zagotovo dobili besedo miza (gotško mes), katero so Goti prevzeli od Rimljanov (mensa), med tem ko pravijo drugi narodi slovanske jezikovne družine mizi sto(l). Značilen gotski verski izraz v slovenščini je tudi »devica« ali »deva«. Gotško se glasi »thiwi« in pomeni »dekla«. Slovenska beseda devica pride najbrž iz gotskega izraza za »deklo Gospodovo«, s katerim se je označila Marija ob nadangelovem oznanenju, da bo postala Odrješnikova mati. Šele pozneje je bil preveden tisti Marijin izraz točno tudi v slovenščino, kot »dekla«, toda gotska beseda thiwi je ostala v pomenu devica. Seveda pa je treba ponovno pripomniti, da sta si bila slovenski oziroma vandalski jezik tedaj precej podobna in so torej Slovenci lahko razumeli gotške misijonarje, tudi če so uporabljali mnoge gotške besede. Gotški je najbrž tudi izraz »obhajati« in sicer iz »and-bahti«, kar je pomenilo »služba«, oziroma »and-bahtjan« — opravljati službo (božjo). Gotskim enake (in zato verjetno od gotških misijonarjev prinesene) so tudi besede evangelij, škof, blažen, bukve, bratranci (v smislu: Jezusovi bratranci), zaveza, ovce, devin v pomenu: kraj, kjer se je krščevalo, dvorišče ali dvor, dolg v stavku očenaša »odpušti nam naše dolge« (gotško dulgs), mamiti iz besede mammo — izvirni greh, izpolniti se, pri-

jatelj, množica, volja, moč, zaceliti, počivati, čreda, lice, resnica, vstati (od mrtvih), učiti, Učenik, mučiti, vek, večnost, zavržen, desni, srebro, srce, tisoč, svet, izkušati, postni, presni, postava, pravica, dejanje, oznanjati, gmajna v pomenu občestvo (bojni klic slovenskih puntarjev!), misel, oko, bruno, vstajenje, narediti v pomenu zapovedati, družina, pisati, knjiga (iz kunnan — znati, ali iz anakunnan — brati, čitati), ljubezen, in še mnogo drugih. Nemogoče je verjeti, da je zgolj slučaj, da se tolik del verskega izrazoslovja pri Slovencih še danes, po 1500 krije z gotskim.

Mimogrede povedano, je zanimivo, da izhaja slovenski priimek Krek iz gotske besede Krek-s, Grk, razen če so uporabljali tudi Slovenci enako besedo za Grke.

Končno lahko tudi rečemo, da je že samo na zgoraj omenjena dejstva, ki se ponujajo vsakomur, kdor jih hoče videti, naravnost čudno, da Grivec v svoji omenjeni knjigi Wulfilovega prevoda svetega pisma sploh ne omenja v zvezi s pisavo in prevodi Cirila in Metoda, kar si lahko razlagamo le z nekakim tihim sporazumom učenjakov narodov slovanske jezikovne skupine, da ne bodo načenjali tega vprašanja, da ne bi omajali vere v popolno izvirnost pisave in pobude svetih solunskih bratov, kakor da bi moglo nekaj več realizma v presojanju zgodovinskih podatkov zares škodovati njuni veličini. Morda bi nam ju le bolj približalo in nam napravilo njune zasluge še bolj razumljive in logične.

—o—

SMRT CARLA LEVIJA

Zadnji čas se je smrt s posebnim besom zagnala v vrste najuglednejših in najboljših italijanskih kulturnih ustvarjalcev. Po Pioveneju, Vittoriju De Sica in še nekaterih drugih je zdaj ugrabila pisatelja in slikarja Carla Levijsa. Sloves je dosegel zlasti s knjigo »Kristus se je ustavil v Eboliu«, v kateri je prikazal žalostno stvarnost zaostalega italijanskega juga.

NOVA ŠTEVILKA »ZALIVA«

Tik pred prazniki je izšla nova številka revije »Zaliv«, na katero opozarjamo naše bravce. Revija prinaša med drugim prispevke Borisa Pahorja, Sama Pahorja, Ubalda Vrabca in drugih.

—o—

VLJUDNO PROSIMO VSE CENJENE NAROČNIKE

ki še niso poravnali naročnine za nazaj, da to čimprej store in da upoštevajo težki položaj slovenskega tiska v sedanjem kriznem trenutku.

Obenem prosimo tudi za poravnavo naročnine za leto 1975. S tem boste najbolj učinkovito podprli naš list in pripomogli k obrambi slovenskega tiska v Italiji. Kdor danes odpove naročnino na slovenske liste, porine nož v hrbet slovenskega tiska in se gotovo ne more sklicevati na svojo narodno in demokratično zavest.

—o—

V Nemčiji in Avstriji so z drakonskimi kaznimi preprečili obhajanje novega leta s streljanjem in pijančevanjem — ter je razen z zelo redkimi izjemami popolnoma zaleglo. Najbrž bi tudi v Neaplu,

Nova premiera SSG

V petek 10. januarja 1975 ob 20.30 bo SSG v Trstu predstavilo tržaški premierski publiki novo delo iz repertoarskega programa za tekočo sezono. Pod vodstvom režiserja Dušana Mlakarja, nagrajenca Borštnikovega srečanja '74 za režijo, tečejo zadnje priprave za Molnarjevo pravljeno komedijo »Liliom«.

Madžarski dramatik Ferenc Molnar (12.1.1878 Budimpešta, 1.4.1952 New York) je s svojo izvirnostjo in sposobnostjo zablestel na svetovnih odrih. Nekateri kritiki so ga ocenili kot alkimista nove gledališke razsežnosti, ker je ujel utrip sodobnega gledališkega auditorija. S posebno ljubeznijo in analitičnim seciranjem je uvedel v gledališče novo kategorijo ljudskih usod, ki so se uveljavile v predmestjih velikih mest in naselili ob cvetoči eri industrijskega in trgovskega razmaha. Stereotipne erotične in zakonske mnogokotnike, značilne za »vodvilsko« obdobje meščanske komedije, je premagal z elementi socialne romantike in liriki predane, skoraj usodne ljubezni, ki brez lažnega patosa, kali in usmerja človeške usode v pisanem spektru naše ga življenja, v katerem se ne moremo izogniti včasih tudi tragičnim dimenzijam.

»Liliom« vsebuje vse prvine Molnarjevega gledališča. Dejanje je postavljeno v bizarno sredino zabavišnega »Luna parka«, med vrtljake in blišč sejmarskih artistov, vagabundov, sumljivih lepotic in lahkovernih pubertetnic z radevednimi očmi in praznimi denarnicami... Svet torej, ki vzpodbuja domišljijo in lažne upe, življenjski prostor, ki za marsikoga predstavlja odskočno desko za kariero, ali pa ga potegne v vrtnice podzemlja in odplakne v pozabo. V tem pisanem hazardu z zaznamovanimi kartami živijo ljudje svoje usode s podobno elementarno strastjo in preprečevalnostjo, kot v širokem, »normalnem« svetu. Prav zato se v krogotoku dramaturške zakonitosti nekatera dramska dela pojavljajo v vsakem obdobju v repertoarnih načrtih in nikoli ne izgubijo aktualne, sodobne problemskosti.

Andreas Zavodsky, šarmantni konferencier na velikem električnem vrtljaku, Liliom je njegovo artistično ime, se sicer širokousti in razkoračeno nastavlja družbi ter ji na videz kljubuje. Ko pa ga prevzame resnična potreba uveljaviti svojo osebnost v družbi, omaga. Nič ne ve o moderni teoriji vzrokov za človekovo odtujenost. Instinktivno skriva zavest o sreči in se zakrknjeno bori proti sleherni možnosti kompromisa z družbo, iz katere je zaradi socialne revščine izločen. Doslednost njegovaga ravnanja dobiva tragične dimenzije sodobne osebnosti, zaradi tega se tudi vedno znova vrača na osvetljeno rampo sodobnega gledališča.

Z novo premiero nam bo gledališče nudilo prvovrstni umetniški užitek. V »Liliomu« nastopa ves ansambel SSG. Umetniški sodelavci pri odski postavitvi so Drago Turina, priznani zagrebški scenograf, ki prvič sodeluje z našim gledališčem in Mija Jarčeva, ena najboljših slovenskih kostumografinj, ki je skupaj z našo Marijo Vidauovo pripravila kostume. Lektorska dela je opravila Majda Križajeva.

—o—

V Vietnamu se je spet razvnela vojna, kot je bilo tudi pričakovati neglede na krhko premirje. Američani so napravili, kot vse kaže, križ čez Vietnam in ga že vpisali med pasiva v svoji politični bilanci.

Sodobno kmetijstvo

Sadno drevje in okrasne rastline

Letošnja zima je bila prizanesljiva z mrazom, pa tudi vlažna je bila, tako da nimamo večjih skrbi. Vsekakor je dobro, če vemo, da daljše sušno obdobje povzroča škodo, če je hkrati mraz. Mraz namreč vdira v globino, h koreninam. Te zato ustavljajo delo in prestanejo s črpanjem talne vlage. To pa je zelo nevarno, zlasti za zimzelene rastline, da ob trajnejšem vetru in soncu trpe žejo, kajti rastline, ko dihalo, oddajajo vodo.

Mlade sajenke pa prav zaradi zimske suše spomladi ne morejo prav odgnati. Suša je nevarna tudi iglavcem in listavcem. Zato naj ostane na drevesnem kolobarju in pod grmovjem pokrov iz trave, listja ali gnoja oz. komposta ali šote vse do spomladi. Zastor ne brani samo vdiranja mraza, ampak tudi umirja skoke mraza in vlage. Nasvet, da moramo jeseni listje izpod drevja in grmovja pograbiti in ga odstraniti iz vrta, ni dober. Listje bomo v vrtu pograbili in ga dali na vznožje sadnih in okrasnih rastlin ali med vzimljene vrtnice.

aČs je, da se lotimo urejevanja žive meje ali živice. Narežimo enoletne šibe ligustra ali tudi 20 cm dolge šibe forsitijske in jih potaknemo na hladnem kraju skoraj do vrha in posevno v zemljo, marca pa jih razrežemo na tri oči in potaknemo v dobro zemljo vse do gornjega popka.

Če vreme dopušča, lahko čistimo, redčimo in obrezujemo starejše sadno drevje — rajši imejmo manj, a dobrih in lepih plovov, kot množico slabega drobiža — krčimo ostarela drevesa, rigolamo, koplamo jame, gnojimo s hlevskim gnojem in podobnim. Pripraviti se moramo tudi na zimsko škropljenje, če so drevesa zelo okužena. Sicer je priporočljivo, da stalno donášamo v drevesni kolobar kompost ali dobro preperel hlevski gnoj. Zdrava rastlina se najbolje brani pred boleznimi in zajedalci.

Vinograd

Če vreme dovoljuje, nadaljujmo z obnovo opore. Zelo neprijetno je, če se zaradi naše malomarnosti pod težo pridelka ali zaradi neurja ali burje podre opora. Kolje naj bo rajši malo daljše in močnejše kot do sedaj, žica naj bo prvovrstna in dvakrat pocinkana. V kole jo običajno pritrjujemo z U žeblički, ki jih ne smemo do konca zabiti v les, da lahko žica teče. Še boljše pa je, če napravimo z žagico v kole majhne posevne zareze, po katerih bo čvrsto potekala žica.

Končujemo tudi dela, ki jih nismo uspeli v jesenskih mesecih, tako gnojenje in obdelavo vinogradov, saj bo spomladi za ta opravila primanjkovalo časa. Tudi rigolamo, ker bo zemlja še premrznila in se napila

Zimska dela

vlage in ob tem ne pozabimo na založno gnojenje. Del gnojil damo na zrigolane oz. mehansko izkopane jame, del pa med rigolanjem oz. zasipanjem. Na hektar površine porabimo približno 30 stotov superfosfata in približno 15 stotov kalijevega sulfata. Na Krasu, kjer so tla kislja, je treba predhodno tudi opraviiti apnenje. V takem primeru vzamemo t.i.m. bažično gnojilo, Tomaževo žlindro, ki nam lahko, ker vsebuje forsfor, nadomesti superfosfat. Gnojila dobro premešamo z zemljo. Založno gnojenje je enkratna priložnost za doseg dobrih rastnih razmer. Na vinograde, ki že rodijo, vkoplamo hlevski gnoj. Hlevski gnoj izdatno potrosimo po vinogradu vsaj vsako tretje leto. Tako bo zemlja preskrbljena z organskimi snovmi, ki so predpogoj zdravega talnega življenja.

Sedaj je tudi čas, kot že decembra, za zimsko rez vinogradov. Poznojesenska ali zimska rez je zelo ugodna. Nespametno ravnaajo tisti, ki z rezjo zavlačujejo vse do spomladi. Pozna rez je opravičljiva le v vinogradih v področjih s poznimi pozebami, ker tako delno zadržujejo odganjanje vinske trte. Vsekakor je bolje prej obrezovati mlajše in nato starejše vinograde. Z zgodnjo rastjo pospešimo nekoliko rast, s pozno obratno.

Delo v kleti

V vinski kleti pazimo, da bodo sodi vedno polni. Z dolivanjem nadomestimo izgubo vina. Pri nepolnem sodu lahko pride do številnih škodljivih sprememb, ki zmanjšajo kakovost pijače. Zrak na površini vina povzroča motnost vina in razvoj škodljivih drobnokrvk, ki jim je zrak nujno potreben. Kanova glivica in očetne bakterije se kaj rade naselijo v nepolnem sodu. Nevarnost, da postane vino v nepolnem sodu bolno, je tem večja, čim manj vsebuje alkohola in čim več je hranilnih snovi in sladkorja. Taka vina moramo še posebno dolivati. Tudi sod močnejših vin mora biti nenehno poln, ker bi vino sicer izgubilo svežost.

Pripravimo se na pretok vina. Čas je odvisen od kisline, ki jo vino vsebuje. Manj kislja vina pretočimo prej. Močno kislja vina pretočimo pozneje, zato da bi vinska kislina čim bolj padla po naravni poti. Vinski kamen namreč veže kislino nase. Tudi taka vina moramo pretakati tedaj, ko je nevarnost, da se bodo začele razkrajati droži, najkasneje februarja. Ravno tako pretakamo prej vina, ki imajo malo alkohola. Vlečljiva vina in taka z okusom po žveplu pa pretakamo takoj, ko opazimo napako. Prepozno pretakanje povzroča navadno duh po gnilih drožih. Paziti moramo, da vina ne zračimo premočno, razen ko je to potrebno.

Ob drugi obletnici smrti drage tete

MAGDALENE PREŠEREN

dolgoletne organistke v Ukvah, se je s hvaležnostjo spominjajo vsi, ki so jo imeli radi, posebno pa še nečaki Lovrenc, Franc, Hana in Boštjan.

Ukve, 16. januarja 1975.

ŠAH

Ker se nas še drži ostanek božičnega in novoletnega razpoloženja, pa se spomnimo še enega izmed številnih božičnih turnirjev, odigranih v Hastingsu (tistega iz leta 1925-26)!

Ali je to tisti znameniti Hastings, po katerem so zmagovalci Normani (leta 1066) premaganih Anglosassom tako zelo preusmerili zgodovino in jezik, bi si ne upali ravno priseči. Zelo verjetno je.

Za spremembo smo si partijo z opombami vred izposodili iz čudovitove Vidmarjeve knjige »Pol stoletja ob šahovnici« (1951), ki je že zdavnaj razprodana. Neprekosljivo Vidmarjevo glosiranje smo za priložnost le nekoliko skrajšali.

NORMAN - VIDMAR Kraljeva indijska obramba

1. d4 Sf6, 2. c4 g6, 3. Sc3 Lg7, 4. Sf3 0-0, 5. e4 d6, 6. Ld3.

Euve meni, da je 6. Le2 Sbd7, 7. 0-0 e5, 8. Te1 Te8, 9. Lf1 morda najboljši postopek za belega. Na 9... ed4, 10. Sd4: Sc5 odgovori beli preprosto 11. f3 in postavi svojega daminega lovca na e3. V tej varianti mora črni izsiliti osvobodilno potezo d5, sicer zaide v nepremostljive nevšečnosti.

Normanova poteza (6. Ld3) dovoljuje belemu le na videz uporabo istega postopka, ki je doslej skromnejši potezi 6. Le2. Razlika je v tem, da jemlje beli kraljevi lovec na d3 belemu kmetu d4 podporo bele dame. To okoliščino sem v tej kratki in poučni partiji takoj energično izkoristil.

6. ... Lg4!, 7. h3 Lf3, 8. Df3: Sc6!

Ali naj beli zdaj pohlevno odpre diagonalo g7-b2 in igra d5? To bi pomenilo priznati strateški poraz: črni indijski lovec (g7) bi postal gospodar partije. Norman se zato srdito upira, ne sluti pa, da mu nasprotnik pripravlja neljubno presenečenje.

9. Le3 Sd7!, 10. Se2 (dosledno, toda napačno) Sc5!!

Strelna z jasnega neba! Beli izgubi kmeta, ki mu je bil tako silno važen, z njim pa seveda partijo.

11. de5: Se5, 12. Dg3 Sd3: + 13. Kf1 c5! (beli je z Ld4 nameraval oslabil diagonalo g7-b2), 14. h4 Dd7, 15. h5 De6, 16. Th4.

Menda mu 16. hg6: Dg6, 17. Dh4 Lf6, 18. Dh3 De4: ni všeč.

16. ... Dc4, 17. hg6:

Kaj beli še igra ni važno. S tem da odpira črni trdnjavi vrsto f, napada seveda takorekoč sam od sebe.

17. ... fg6, 17. Dh3 Sf2:!, 19. Lf25 Ld4. Beli se vda.

S TRŽAŠKEGA

GLASBENA MATICA - TRST

Sezona 1974-75 Peti abonmajski koncert

V soboto, 18. januarja 1975

v Kulturnem domu v Trstu ob 20,30

TRŽAŠKA KOMORNA SKUPINA

Rezervacija in prodaja vstopnic v pisarni glasbene matice (Ul. R. Manna 29 - tel. 418.605) in eno uro pred pričetkom koncerta pri blagajni kulturnega doma.

Dekle z zaprtimi očmi

3

Napisal Pierre L'Ermite

Prevedel Lovro Sušnik

»Ne.«

»Slikate nekoliko?...«

»Ne.«

»Rišete?«

»Ne.«

Tu dekle preseka to spraševanje, ki ji s svojo jasnostjo povzroča bol.

»Gospod župnik, moj lok ima dve struni...«

»Kateri?«

»Sem zelo muzikalna...«

»Prav, toda...«

Župnik se obotavlja, ali bi nadaljeval ali ne.

»V tej prestolnici so Parižanke, ki so dobile na konservatoriju prvo odliko za igranje na klavir in ki iščejo učnih ur, pa jih ne dobe...«

»In angleško znam.«

»To je trumf, kajpada, majhen trumf v vaši igri...«

»Torej, gospod župnik, ali imate kaj v mislih zame? ...Za družabnico?«

»To je bajka! To je le izjemen slučaj.«

»Karkoli?«

»To se iztakne najtežje. In potem prav vi ne morete delati karkoli. Ne prikrivam vam, ubogi otrok, da pripadate družbenemu razredu, ki se da v naših modernih časih zelo težko uporabiti, zakaj vi stopate v življenje, v grozovito življenje, ne da bi bili na to pripravljeni. Náte!...«

In je potegnil več šolnih beležnic iz predala svojega pisalnika:

»Tu imam imena cele množice deklet v vašem položaju... povečini uporabnih. Iskal sem, iščem, poizvedujem, a žal prav redkokdaj kaj najdem...«

»Živeti je vendar treba. Ampak da lahko živimo, se je treba prej pripraviti na življenje. Celo mačka nauči svoje mlade miši loviti.«

Spogledala sta se.

Ona — boleče lepa v svoji veliki tesnobi, ki je delala njene oči in še bolj sinje in lica še bolj blede.

On — opazujoč jo s svojo izkušnostjo glede ljudi in stvari..., razžaloščen zaradi svoje nemoči v tem primeru, ki je bil mogoče še bolj simpatičen kot drugi.

In vendar je imel dosti zvez!... Poznal je šefe velikih podjetij, ravnatelje mogočnih

bank! V svojem cerkvenem sosvetu je imel direktorja podružnice Eskomptne banke in več drugih.

A že vnaprej je videl osupli, zadrege polni obraz vsakega izmed njih, če bi predlagal Rozalino pl. Cressy za eno izmed njihovih poslovalnic. Slišal je odgovor:

»Gospod župnik, kaj pa naj naredim z njo!«

Ta odgovor je bil upravičen. Spricho strahovite konkurence za službe ni mogla Rozalina de Cressy sedaj dobiti nobene.

V tem hipu je zazvonil telefon v pisarni.

(Dalje prihodnjic)

TISTE CENJENE NAROČNIKE

ki nam pošiljajo naročnino za leto 1975 še v dosedanjem znesku 3.500 lir, opozarjamo, da smo bili zaradi finančnih težav v katerih se je znašel ves naš tisk, prisiljeni zvišati naročnino na 5.000 lir letno (polletno 2.500 lir, četrtno 1.250 lir), kar je bilo tudi že objavljeno v Novem listu. Zato jih vljudo naprošamo, da poravnajo razliko.

NOVOLETNE POSLANICE RAZNIH DRŽAVNIKOV

(Nadaljevanje z 2. strani)

pravijo, da se je življenjski standard državljanov tudi lani močno povečal ter da Sovjetska zveza ni občutila svetovne gospodarske krize. Nasprotno bo še nadaljevala začrtano pot kulturnega, socialnega in gospodarskega dviga življenjske ravni državljanov.

V Bonnu je kancler Schmidt izrazil optimizem glede bodočih gospodarskih perspektiv. Zahodna Nemčija ima velike zaloge zlata ter trdnih valut.

Vodstvo kitajske komunistične stranke obravnava gospodarske uspehe ter pravi da je bila lansko leto rekordna žetev pšenice. Komunistična Kitajska se bo dalje borila proti dvema imperIALIZMOMA: proti sovjetskemu in proti ameriške-mu. Partijske kadre poslanica poziva, naj skrbijo za nadzorstvo množic ter za utrjevanje ljudske oblasti. Od vojske pa zahteva, naj se podreja komunistični partiji in njeni politiki.

pohištvo

KOZMAN

VABIMO cenjene odjemalce naj obiščejo NOVO TRGOVINO S POHIŠTVOM v Ulici Castaldi 3 v Trstu - Tel. 762966 (pri Trgu Garibaldi).

OGLEDALI si bodo med drugim edino razstavo na Tržaškem vseh vrst izdelkov z n a n e TOVARNE MEBLO (kmečke dnevne sobe, skrinje, kmečki koti itd.) in velik izbor kuhinj Podjetja CUMINI.